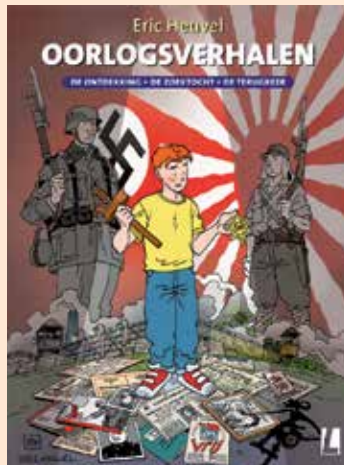

Strips voor de geschiedenisles

Het is acht jaar geleden dat de strip *De Terugkeer* van Eric Heuvel als nationaal geschenk in een oplage van 200.000 exemplaren naar het voortgezet onderwijs ging. Dit is een stripverhaal voor iedere brugklasser over de oorlog in Nederlands-Indië en de daaropvolgende Indonesische onafhankelijkheidsstrijd. Docenten kregen daarbij achtergrondmateriaal en lessuggesties. Op veel scholen zijn docenten zo handig geweest om hiervan één klassenset (en/of een exemplaar van *De Terugkeer*) achter te houden, zodat in latere jaren ook van de strip gebruikge maakt kan worden. Voor wie dat niet heeft gedaan, is er sinds de Stripdagen van 2018 een alternatief: Uitgeverij L heeft *De Terugkeer* en twee andere strips van Eric Heuvel over de Tweede Wereldoorlog (*De Ontdekking* en *De Zoektocht*) gebundeld onder de titel *Oorlogsverhalen* en voorzien van een nieuw dossier. In deze twaalf pagina's tellende

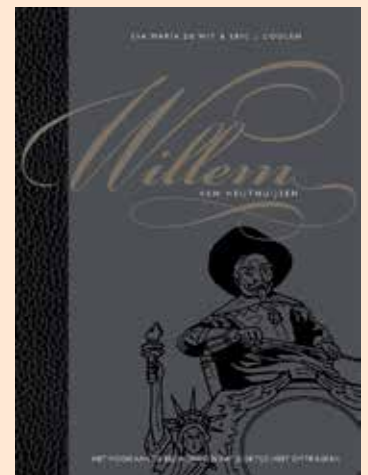

toevoeging in *Oorlogsverhalen* wordt de serie van striptekenaar Eric Heuvel gedocumenteerd. Jammer genoeg is het docentmateriaal niet toegevoegd, maar dat is omdat deze bundel niet op voorhand voor het onderwijs is bestemd. De drie strips blijven echter geweldig materiaal om de bezetting van Nederland, de Jodenvervolgung en de strijd in Indië en Indonesië op andere wijze te behandelen. Op de site van de Anne Frank Stichting en het Indisch Herinneringscentrum zijn de bijbehorende lessuggesties te vinden, en anders is er misschien een collega die de docentenuitgave van destijds nog heeft.

Lokale verhalen

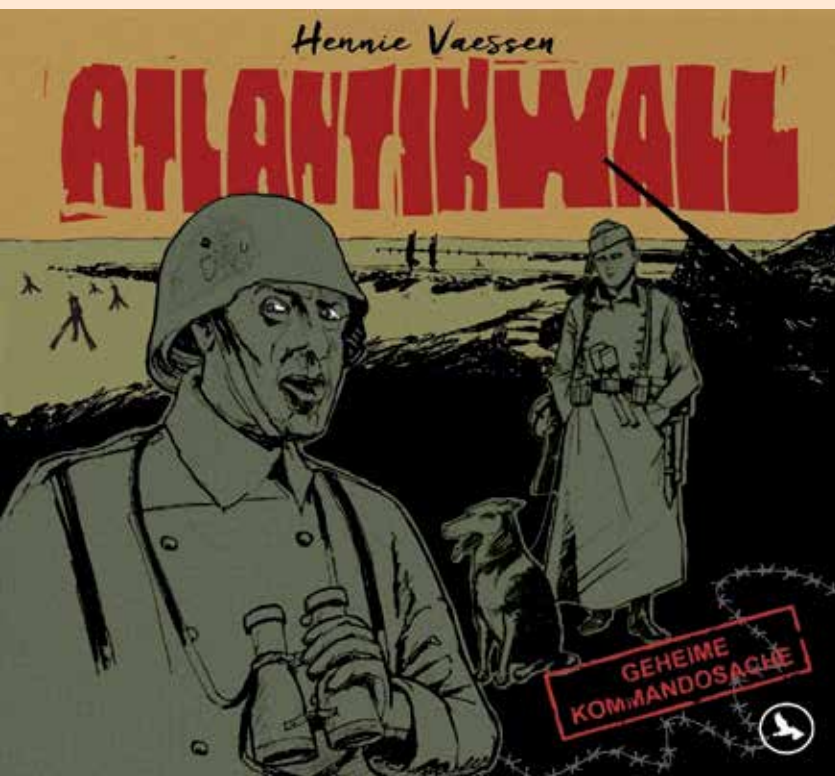
Naast Eric Heuvel – die ook een sterke strip over slavernij heeft gemaakt – zijn er minimaal twee andere striptekenaars die educatieve historische strips maken. Jan Kragt zit achter de stichting Eureducation die regelmatig strips maakt over bijvoorbeeld verzetsheld George Maduro, de Koninklijke Landmacht, Vincent van Gogh en Michiel de Ruyter. Het zijn vaak (deels) gesponsorde boeken, waarvoor een docent bijbehorend lesmateriaal maakt. De strip van 2018 is niet historisch en heet *Complot in het wildpark*. Stripmaker Hennie Vaessen is meer getrouw aan de historie. Sterker nog, Vaessen heeft zich tot nu toe vrijwel alleen op de

Tweede Wereldoorlog toegelegd. Hij maakte drie boeken over de Slag om Arnhem, een strip over de Slag om de Grebbeberg en een strip over keizer Wilhelm II in Nederland. Zijn laatste publicatie heet *Atlantikwall* en is, net als de voorgaande boeken, een spannend verhaal tegen de juiste historische achtergrond. Het boek is uitgebracht in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, het Prins Bernhardfonds Zuid-Holland en het Erfgoedhuis Zuid-Holland. Het lezen van het boek zou goed gecombineerd kunnen worden met een bezoek aan restanten van het 6.200 kilometer lange bouwwerk.

Zal *Atlantikwall* vooral voor scholen aan de Zuid-Hollandse kust interessant zijn, *Willem van Heijthuisen* is met name interessant voor jongeren uit Haarlem en omstreken. Eva Maria de Wit en Eric J. Coolen doken in de geschiedenis van het 'hofje van Heijthuisen', een Haarlems hofje dat nog steeds bestaat. Tegen de achtergrond van deze liefdadigheidsinstelling is een fictief verhaal geplaatst. Hierin wordt onder meer het beroep van Van Heijthuisen, lakenhandelaar, beschreven. Ook de relatie van Van Heijthuisen met Frans Hals komt aan bod. Hierdoor wordt duidelijk wat de achtergrond van één van de 22 nog bestaande Haarlemse hofjes is.

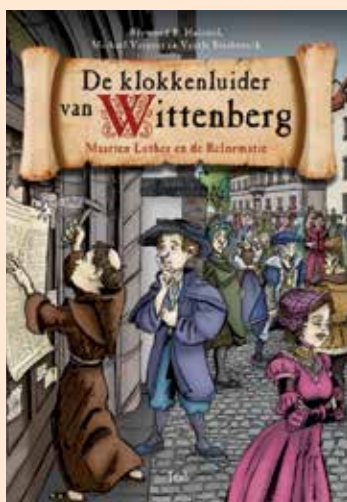
Luther als superheld

Het lag voor de hand dat er in 2017, het Lutherjaar, een strip over de kerkhervormer uitgebracht zou worden. In het Nederlands zijn er twee publicaties, gericht op schooljeugd, gepubliceerd. *Luther. De graphic novel*, van de Amerikaanse predikant Richard Melheim, is een verrassende, grafisch zeer sterke strip (met lesmateriaal). Leven, werken en denken van Luther is weergegeven als een superheldenstrip. De strip, die begint met de terechtstelling van Jan Hus, maakt de twijfels die Luther had overduidelijk en veegt ook zijn antisemitische geschriften niet onder tafel. Het is voor te stellen dat de wijze waarop Luther wordt verbeeld niet door de beugel kan bij protestantse rechtzinnigen, maar voor hen is er mogelijk een andere strip: *De klokkenluider van Wittenberg*. Maarten Luther en de Reformatie. Het is een wat brave, naïef getekende stripbiografie, geschreven door de predikant van de Evangelische Kerk in Ieper. De achterbladtekst van deze strip begint als volgt: 'In 1517 zorgde de monnik Maarten Luther voor een stevige rel in de grote Rooms-Katholieke Kerk van die tijd.' Een rel? De Reformatie een rel? De geschiedenis rond

Luther is in deze traditionele strip lief, logisch en geschikt voor tere zielen.

Verhalen van een tank

Niet voor het onderwijs bestemd – maar was dat maar wel zo – is de prachtige strip van Ivan Petrus Adriaenssens, *De laatste Braedy. Van Passendale naar Cambrai*. Zijn strip gaat over hoe de Eerste Wereldoorlog honderd jaar geleden werd beleefd. Hij schrijft invoelende verhalen en maakt regelmatig prachtige tekeningen. Uitgangspunt is een gestrande tank op een slagveld in West-Vlaanderen met de bemanning er nog in, terwijl zij een etmaal

schietschijf voor de Duitsers zijn. Daaromheen vlecht Adriaenssens vier verhalen die verspringen in de tijd. Deze sprongen laten het verleden zien en hoe er nu met dat verleden omgegaan wordt. Dat alles is zoveel mogelijk gebaseerd op feiten, zoals te zien op de laatste acht bladzijden van deze graphic novel. Een boek als dit moet minimaal de bus rond gaan, wanneer bezoek gebracht wordt aan Ieper en omstreken.

Ger Jan Onrust

Luther. De graphic novel. Richard Melheim, Sherwin Schwartzrock, Jonathan Koelsch (Brevier, Kampen 2017), 72 blz., € 9,99

Oorlogsverhalen. De Ontdekking. De Zoektocht. De Terugkeer. Eric Heuvel (Uitgeverij L, Oosterhout 2018), 196 blz., € 29,95

Willem van Heijthuijsen. Eva Maria de Wit, Eric J. Coolen (Stichting Hofje Willem van Heijthuijsen, Haarlem 2018), 80 blz., € 19,50

Atlantikwall. Hennie Vaessen. (PelikaanPers, Oosterbeek 2018), 80 blz., € 19,60

De klokkenluider van Wittenberg. Maarten Luther en de Reformatie. Raymond R. Hausoul, Michael Verpeut, Veerle Biesbrouck (Jes!, Zoetermeer 2016), 48 blz., € 4,99 tot 31 december 2018, daarna € 7,99

De laatste Braedy. Van Passendale naar Cambrai. Ivan Petrus Adriaenssens (Lannoo, Tiel 2017), 128 blz., € 19,99